

MINISTARSTVO ZDRAVLJA

391

Na temelju članka 18. stavka 6. Uredbe o mjerama zaštite od ionizirajućeg zračenja te intervencija u slučaju izvanrednog događaja (»Narodne novine«, broj 102/2012), ministar zdravlja donosi

STANDARDNI OPERATIVNI POSTUPAK

O OPSEGU I NAČINU PROVEDBE JODNE PROFILAKSE U SLUČAJU IZVANREDNOG DOGAĐAJA U NUKLEARNOJ ELEKTRANI KRŠKO

I. SVRHA I OPSEG SOP-a

Ovim Standardnim operativnim postupkom (u daljnjem tekstu: SOP) određuje se način i opseg provedbe jodne profilakse stanovništva Republike Hrvatske u Zoni primjene hitnih mjera zaštite i spašavanja u slučaju izvanrednog događaja u Nuklearnoj elektrani Krško (u daljnjem tekstu: NEK).

Jodna profilaksa ili uzimanje tableta stabilnog joda je hitna mjera zaštite i spašavanja koja se provodi konzumiranjem odgovarajuće doze stabilnog joda u tabletama.

Primjenu jodne profilakse određuje i provedbom upravlja Ministarstvo zdravlja.

II. ZONE UGROŽENOSTI U REPUBLICI HRVATSKOJ

Zone primjene hitnih mjera zaštite i spašavanja oko NEK-a su područja u kojima se organizira zaštita stanovništva koje živi oko nuklearne elektrane. Za potrebe provođenja jodne profilakse u Republici Hrvatskoj predviđena je Zona primjene hitnih mjera zaštite i spašavanja.

Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost (u daljnjem tekstu: DZRNS) određuje zone pripravnosti u Republici Hrvatskoj kao prstenove određenih radijusa oko NEK-a, prilagođene lokalnoj topografiji i jedinicama lokalne samouprave.

Zona primjene hitnih mjera zaštite i spašavanja oko NEK-a u Republici Hrvatskoj je dio teritorija Republike Hrvatske koji se nalazi na udaljenosti manjoj od 25 km od NEK-a, prilagođena granicama lokalne samouprave na način da se u zoni nalaze sve jedinice lokalne samouprave (općine i gradovi) čije je središte na udaljenosti manjoj od 25 km od NEK-a ili čijih se 66% površine nalazi na udaljenosti manjoj od 25 km od NEK-a.

Radi lakše i pravovremene podjele pripravaka kalijevog jodida, Zona primjene hitnih mjera zaštite i spašavanja dijeli se u dvije podzone:

- podzona do 15 km od NEK-a (sva naselja koja se nalaze unutar kruga od 15 km od NEK-a);
- podzona od 15 km na dalje od NEK-a (sve općine i gradovi čija su središta ili dvije trećine teritorija unutar 25 km od NEK-a, a nisu u prvoj podzoni).

Opis Zona primjene hitnih mjera zaštite i spašavanja i dviju podzona te popis jedinica lokalne samouprave koje se nalaze u pojedinoj zoni i podzoni nalazi se u Prilogu 1. i sastavni je dio ovoga SOP-a.

Temeljem provedenih analiza i proračuna, DZRNS može utvrditi da je potrebno predvidjeti podjelu pripravaka kalijeva jodida i stanovništvu izvan Zone primjene hitnih mjera zaštite i spašavanja u Zoni produžene udaljenosti planiranja.

Zona produžene udaljenosti planiranja određuje se mjerenjima i analizom na terenu tijekom i nakon izvanrednog događaja.

III. NABAVA PRIPRAVAKA KALIJEVA JODIDA

Ministarstvo zdravlja određuje potrebne količine pripravaka kalijeva jodida prema preporuci DZRNS-a, osigurava njihovu nabavu i skladištenje u odgovarajućim uvjetima te kontrolu valjanosti pripravaka.

S tim ciljem poduzimaju se sljedeće radnje:

- DZRNS određuje predviđeno područje ugroženosti;
- DZRNS dostavlja podatak o broju ugroženih građana na tom području;
- Ministarstvo zdravlja određuje oblike pripravaka kalijeva jodida i doze te način podjele kalijeva jodida;
- odgovorna osoba u Ministarstvu zdravlja organizira nabavu dogovorene količine pripravaka kalijeva jodida i brine se o redovitom obnavljanju zaliha prije isteka roka njihove valjanosti te nabavu pripravaka kalijeva jodida nakon uporabe;
- Ministarstvo zdravlja osigurava skladištenje pripravaka kalijeva jodida pod odgovarajućim uvjetima zadanim od strane proizvođača.

Uz udovoljavanje uvjetima zadanim od strane proizvođača, pripravnici kalijeva jodida moraju biti uskladišteni na mjestu na kojem će u slučaju izvanrednog događaja biti odmah dostupni.

Nakon isteka roka valjanosti pripravaka kalijeva jodida, umjesto zamjene, moguće je provesti analizu količine joda u postojećim zalihama te sukladno rezultatima analize produžiti rok valjanosti postojećih zaliha.

IV. SKLADIŠTENJE PRIPRAVAKA KALIJEVA JODIDA

U Republici Hrvatskoj određena su dva skladišta pripravaka kalijeva jodida u zoni primjene hitnih mjera zaštite i spašavanja oko NEK-a, i to na dvije lokacije:

- Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije sa sjedištem u Zlataru i
- Zavod za javno zdravstvo Zagrebačke županije sa sjedištem u Zaprešiću.

DZRNS dostavlja Ministarstvu zdravlja broj stanovnika na području pojedinog naselja, općine ili/i grada u zoni primjene hitnih mjera zaštite i spašavanja oko NEK-a te procjenu broja potrebnih pripravaka kalijeva jodida za svako skladište u Zoni primjene hitnih mjera zaštite i spašavanja.

Broj stanovnika u Zoni primjene hitnih mjera zaštite i spašavanja i procjena broja potrebnih pripravaka kalijevog jodida u skladištima, nalazi se u Prilogu 2. i sastavni je dio ovoga SOP-a.

Ako je procjenom DZRNS-a utvrđena moguća potreba podjele pripravaka kalijevog jodida i izvan Zone primjene hitnih mjera zaštite i spašavanja, DZRNS dostavlja Ministarstvu zdravlja broj stanovnika na području pojedine lokalne samouprave i prijedlog mreže skladišta te procjenu broja potrebnih pripravaka kalijevog jodida za svako skladište Zone produžene udaljenosti planiranja.

V. RASPODJELA PRIPRAVAKA KALIJEVA JODIDA

U slučaju izvanrednog događaja potrebno je osigurati brzu raspodjelu pripravaka kalijeva jodida stanovništvu.

Raspodjelu pripravaka osigurava djelatnici Zavoda za javno zdravstvo u suradnji s odgovornim osobama Ministarstva zdravlja.

U Zoni primjene hitnih mjera zaštite i spašavanja provodi se sljedeći postupak:

- Državna uprava za zaštitu i spašavanje (u daljnjem tekstu: DUZS) na prijedlog DZRNS-a naređuje poduzimanje hitnih mjera zaštite i spašavanja, uključujući i raspodjelu pripravaka kalijevog jodida u ugroženom području ili u području zahvaćenom posljedicama izvanrednog događaja;
- Odgovorna osoba Ministarstva zdravlja prosljeđuje informaciju odgovornoj osobi u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo (u daljnjem tekstu: HZJZ);
- Odgovorna osoba u HZJZ-u prosljeđuje informaciju odgovornoj osobi u Zavodu za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije ili/i Zagrebačke županije;
- Odgovorna osoba Zavoda za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske ili/i Zagrebačke županije organizira i osigurava raspodjelu pripravaka kalijevog jodida stanovništvu u suradnji s djelatnicima Zavoda.

U Zoni produžene udaljenosti planiranja, ako je analizama i mjerenjima na terenu po izvanrednom događaju utvrđena potreba, provodi se sljedeći postupak:

- DUZS na prijedlog DZRNS-a naređuje poduzimanje hitnih mjera zaštite i spašavanja, uključujući i raspodjelu pripravaka kalijevog jodida u ugroženom području ili u području zahvaćenom posljedicama izvanrednog događaja;
- Ministarstva zdravlja nabavlja potrebnu količinu pripravaka kalijevog jodida i dostavlja je Zavodima za javno zdravstvo u pogođenim područjima (županijama);
- Odgovorna osoba Ministarstva zdravlja prosljeđuje informaciju odgovornoj osobi u HZJZ-u.
- Odgovorna osoba u HZJZ-u prosljeđuje informaciju odgovornim osobama u Zavodima za javno zdravstvo pogođenih županija.
- Odgovorne osobe Zavoda za javno zdravstvo pogođenih županija organiziraju i osiguravaju raspodjelu pripravaka kalijevog jodida stanovništvu.

VI. DOZIRANJE PRIPRAVAKA KALIJEVA JODIDA

Primjena pripravaka kalijeva jodida predviđena je samo za osobe mlađe od 40 godina. Za osobe starije od 40 godina rizik raka štitnjače uzrokovan radioaktivnim jodom znatno opada te za tu populaciju nisu ustanovljeni medicinski razlozi uzimanja kalijeva jodida, osim u slučaju izuzetno visokih doza (nisu ostvarive na teritoriju Republike Hrvatske).

Jedna doza kalijeva jodida štiti 24 sata. Preporučena shema doziranja:

	Dnevni unos kalijeva jodida	Dnevno unešena doza, ovisno o pripravku
Novorođenčad do 1 tjedna starosti	16 mg	Odgovarajuća doza peroralne otopine*
Dojenčad do 1 mjeseca starosti	16 mg	Odgovarajuća doza peroralne otopine*
Djeca između 1 mjeseca i 3 godine starosti	32 mg	1/2 tablete od 65 mg kalijeva jodida, odnosno 1/4 tablete od 130 mg kalijeva jodida (po potrebi rastopljeno)
Djeca između 3 godine i 12 godina starosti	65 mg	1 tableta od 65 mg kalijeva jodida, odnosno ½ tablete od 130 mg kalijeva jodida
Adolescenti između 12 i 18 godina starosti	130 mg **	2 tablete od 65 mg kalijeva jodida ili jedna tableta od 130 mg kalijeva jodida

Odrasli između 18 i 40 godina starosti	130 mg	2 tablete od 65 mg kalijeva jodida ili jedna tableta od 130 mg kalijeva jodida
Trudnice i dojilje do 40 godina starosti	130 mg ***	2 tablete od 65 mg kalijeva jodida ili jedna tableta od 130 mg kalijeva jodida

* Može se primijeniti gotova peroralna otopina kalijeva jodida, ili se odgovarajuća doza ($\frac{1}{4}$ tablete od 65 mg kalijeva jodida, odnosno $\frac{1}{8}$ tablete od 130 mg kalijeva jodida) zdrobi i rastopi u vodi, voćnom soku, mlijeku ili se pomiješa s pekmezom ili džemom.

** Za adolescente tjelesne težine 70 kg i više (prosječna težina odraslog čovjeka) preporuča se primjena doze za odrasle. Za adolescente znatno lakše od 70 kg preporuča se primjena doze za djecu.

*** Preporučena doza za trudnice ujedno štiti i plod. Trudnicama i dojiljama ne preporuča se uzimanje više od jedne dnevne doze zbog posljedično mogućih poremećaja funkcioniranja štitnjače ploda ili dojenčeta.

VII. ODGOVORNE OSOBE I NOSITELJI PROVEDBE SOP-a

Glavni nositelji zadataka u području podjele pripravaka kalijeva jodida su:

- Savjetnik ministra zdravlja za krizne slučajeve i incidentna stanja;
- Upravni referent u službi Ministarstva zdravlja za međunarodnu suradnju, informiranje i protokol.

Obveze nositelja zadataka Ministarstva zdravlja:

1. Savjetnik ministra zdravlja za krizne slučajeve i incidentna stanja – nabavlja i osigurava potreban broj pripravaka kalijevog jodida i njihovu raspoređenost po skladištima iz Priloga 2 ovog SOP-a te brine o obnavljanju zaliha prije isteka roka njihove valjanosti.

2. Upravni referent u službi Ministarstva zdravlja za međunarodnu suradnju, informiranje i protokol – brine se o odgovarajućem skladištenju pripravaka kalijevog jodida i osigurava u slučaju potrebe brzu dostupnost pripravaka kalijevog jodida u skladištima.

Provođenje mjere primjene jodne profilakse predlaže ravnatelj DZRNS-a ili djelatnik DZRNS-a određen od strane ravnatelja za komunikaciju s DUZS-om.

Provođenje mjere jodne profilakse se predlaže na temelju analiza i proračuna djelatnika DZRNS-a.

Mjeru jodne profilakse provode djelatnici Zavoda za javno zdravstvo pogođenih županija, pod nadzorom Ministarstva zdravlja, sukladno vlastitim SOP-ovima.

Djelatnici DZRNS-a dokumentiraju procjene područja ugroženosti te potrebnog broja pripravaka KI uvrštavanjem tih procjena u ovaj SOP u obliku priloga. Svaki prilog mora imati jasno istaknut datum zadnje revizije.

Djelatnici Ministarstva zdravlja vode evidenciju o broju pripravaka u skladištima Ministarstva zdravlja, broju pripravaka danim na skladištenje Zavodima za javno zdravstvo te o broju izdanih pripravaka u slučaju izvanrednog događaja. Djelatnici Ministarstva zdravlja vode evidenciju o roku trajanja pripravaka te o nabavi novih zaliha ili postupku produljenja roka valjanosti postojećih zaliha.

Zavodi za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije te svih ostalih pogođenih županija nakon izvanrednog događaja dokumentiraju podjelu pripravaka KI – broj podijeljenih pripravaka te uspješnost podjele (koliko je ljudi bilo obuhvaćeno podjelom u odnosu na planirani broj ljudi).

VIII. RIZICI

Glavni rizik ispunjavanja zahtjeva ovog SOP-a predstavlja neinformiranost te needuciranost građana. Nedovoljno informirani i needucirani građani mogu odbiti uzeti pripravke, mogu popiti doze za više dana odjednom ili mogu izbjegavati preuzimanje samih pripravaka.